12.9.2016

PO/Raitasalo

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle

VNS 5/2016 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta
VNS 6/2016 vp Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta ja Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko ovat osa kuluvan hallituskauden kannanmuodostusta kokonaisturvallisuuden viitekehyksessä käynnissä olevasta turvallisuusympäristön muutoksesta ja tarvittavista toimenpiteistä sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden takaamiseksi.

Puolustushallinnon näkökulmasta on helppo yhtyä selontekojen arvioon eurooppalaisen turvallisuusympäristön luonteesta ja sen muutoksesta. Selonteoissa tuodaan johdonmukaisella tavalla esille turvallisuusympäristössämme vaikuttavia kehityskulkuja sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden toimijoiden näkökulmasta. Myös nyt käsillä olevien turvallisuuteen liittyvien uhkakuvien pysyvyys (pitkäkestoisuus) esitetään selonteoissa selkeästi.

Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteys tuodaan selonteoissa hyvin esille. On tärkeää huomata, että turvallisuuskäsityksen laajentumisesta - sekä sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden ”limittymisestä” - huolimatta, suomalainen kokonaisturvallisuuden malliin perustuva viranomaistoiminta ja -yhteistyö on sujuvaa. Myös vastuujako viranomaisten välillä eri turvallisuusuhkiin varautumisessa on hyvin määritelty.

Puolustushallinnossa on parhaillaan meneillään puolustusselonteon valmistelutyö. Puolustusselonteossa turvallisuusympäristöä ja eri uhkakuviin vastaamista tarkastellaan ulkoisen - sotilaallisen - turvallisuuden näkökulmasta. Puolustusselonteon valmisteluryhmään kuuluu edustajia puolustushallinnon lisäksi sisäasiainministeriöstä, valtioneuvoston kansliasta, valtiovarainministeriöstä, ulkoministeriöstä ja tasavallan presidentin kansliasta. Sisäisen turvallisuuden selonteko sekä ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko muodostavat hyvän pohjan puolustusselonteon valmistelulle.

Suomen ulkoisen turvallisuuden ja puolustushallinnon näkökulmasta tarkasteltuna keskeisin haaste liittyy Itämeren alueen heikentyneeseen turvallisuustilanteeseen. Venäjän ja länsimaiden väliset suhteet ovat kriisiytyneet. Venäjä valtasi Krimin niemimaan ja käynnisti kriisin Itä-Ukrainassa. Nato vahvistaa kollektiivista puolustusta ja tukee Baltian maiden sekä Puolan puolustusta. Sotilaallinen toiminta Itämerellä on lisääntynyt.

Toinen Suomen ulkoisen turvallisuuden takaamiseen liittyvä haaste koskee muuttuneessa turvallisuustilanteessa ylläpidettävän puolustuskyvyn tasoa. Vaatimukset Suomen puolustuskyvylle ovat kasvaneet - 25 rauhallisen vuoden jälkeen. Merkittävä osa puolustusvoimien sodan ajan materiaalista vanhenee seuraavan kymmenen vuoden kuluessa. Lisäksi puolustusmäärärahoja leikattiin merkittävästi vuodesta 2012 alkaen. Puolustuskyvyn ylläpitämisen näkökulmasta turvallisuusympäristön vaatimusten ja puolustukseen osoitettujen resurssien välillä on epätasapaino.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

PO/Raitasalo

Kolmas ulkoisen turvallisuuden haaste liittyy eurooppalaisen yhtenäisyyden (EU) mahdolliseen murenemiseen ja transatlanttisen suhteen kehitysnäkymiin. Länsimaat muodostavat Suomen turvallisuus- ja puolustuspoliittisen viiteryhmän. Länsimaisen yhtenäisyyden heikkeneminen vaikuttaisi negatiivisesti Suomen turvallisuuteen ja kansallisen puolustuksen kehittämisen mahdollisuuksiin.

Suomalaisessa yhteiskunnassa lisääntynyt tietoisuus ulkoisen turvallisuuden haasteista ja niiden edellyttämien toimenpiteiden välttämättömyydestä on mahdollisuus ulkopolitiikan ja puolustuspolitiikan pitkän aikavälin linjan toteuttamiselle. Kansalaiset pitävät tärkeänä kansallisen puolustuskyvyn ylläpitoa. Maanpuolustustahto on korkealla ja yleinen asevelvollisuus koetaan mielekkäänä ja kustannustehokkaana vaihtoehtona Suomen sotilaallisen turvallisuuden takakannalta.

Puolustusyhteistyön mahdollisuudet Euroopassa voivat tulevaisuudessa edistää Suomen puolustuskyvyn ylläpitämistä niukkojen taloudellisten resurssien tilanteessa. Esimerkiksi yhteinen suunnittelu ja tilannetietoisuus sekä materiaalihankintojen yhdistäminen edesauttavat erilaisiin kriiseihin varautumista. Yhteistyön mahdollisesta lisääntymisestä huolimatta on kansallisesta puolustuskyvystä pidettävä huolta. Kuten Brexit-kansanäänestys ja käynnissä oleva yhdysvaltojen presidentinvaalikampanja ovat osittaneet, valtiosopimuksiin perustuvat järjestelyt saattavat muuttua nopeasti.

Kokonaisturvallisuuden toimintamalli mahdollistaa sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden kustannustehokkaan toteuttamisen. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian päivityksen yhteydessä (valmistuu v. 2017) on mahdollista kehittää viranomaisyhteistyön järjestelyjä esimerkiksi viimeaikaisessa keskustelussa ns. ”hybridiuhkina” erille nostettujen turvallisuusuhkien ennaltaehkäisyssä ja torjunnassa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi